

surfacaĵa regardo a ridetanta skolanini apud el, qui amuzesas pri to, ke ni "longnazieri" (exterlandani) parolas Japoniane.

La "kimono" (segunvorte tradukita "metajo") venas origine ek Ĉinia. Dum la Nara-periodo (8ma jarcento) on transprenis ye la korto imperiestrala la P'ao ek Ĉinia, ula longa, koloroza vestajo di la Tang-dinastio. Ankore prezente portas la paro imperiestrala di Japonia ye certena ceremonii vestaji, qui esas tre simila ad ica origina formo.

Pos 1868, kande Japonia pro la Meiji-restauro, apertis su koram l'exterlando, on anke komencis adaptar la stilo di vestizado a la westo. Ma quankam la simpla e samtempe nobla tradicionala vestajo intertempe preske komplete desaparitis ek l'omnadiaĵa vivo, posedas preske omna Japoniano adminime un "kimono", anke se lu rare portas ol. Preske nula muliero nuntempe volas konsumar ia tempo por omnadie dedikar plu kam un horo por metar "kimono". Precipue komplika ye to esas la ligado di la zono (obi), ula cirkume 25 centimetri larja e 3,7 metri longa, riche dekorita rubando ornamentizita ek valoroza brokat-silko. Multa Japonianini mem frequentas korespondanta kursi por lernar la tekniko di metado.

Dum ke viri portas simpla, kustumale nigra "kimono" kun familiala blazono, mulieri preferas koloroza stofi kun desegnuri simboloza, adaptita a la sezono (e.g. flori di cerizi).

Precipue valoroza luxoza exempleri heredesas interne di la familio e honorizesas memore a la matro od avo. La nov-kompro di extraordinara "kimono" ek silko esas chera afero (de cirkume 10 000 euri til 25 000 euri por unikaji). Nur la Obi povas kustar plura mili de euri. Konseque on transiras, anke pro kauzi praktikala (e.g. pro la netigo), a la varietato di silko artificiala o kompras en butiki di uzita vestaji, qui dum la recenta yari difuzeskis. Le "kimono" mariajala (til 50 000 euri) kustumale pruntesas.

Pro ke l'orniva vestajo esas unesala segun fitiveso e por mulieri e viri. Ol esas sutita segun la sama bazala modelo ek stofbendo 11 metri longa e 36-cm larja, pro to es la reala atraktiveso ye olua individuala kreuro. Ol esas interesiva e revelas al atencema observanto kelko pri la portantino : kad el es ankore celiba ("kimono" kun longa pendanta maniki) o ja mariajita, kad el es yuna (koloroza desegnuri) o ja es plu evoza (neatencigiva, tenebroza kolori), kad el es survoye a mariajo-festo (nigra "kimono" kun artala broduri) od a sepulto (tote nigra "kimono").

Segun to esas la teo-ceremonio di ca evoza damo ulo tre extraordinara. Ye la sequanta halteyo el decensas. Per mikra pazi - la movebleso por la gambi esas sat limitizita per la longa vestajo - el foriretas e lente desaparitas en l'amasi. Saminstante saltetas aden la vagono du yunini kun buntega kotona "kimono". "Ni vehas a Yokohama pro la Hanabi (pirotekno). Caokazione on kustumale es vestizita sempre per Yukata." Le amba respondas, kande ni kurioze questionas, pro quo eli esas tante bele vestizita. Do, la "kimono" ne ja es mortonta ...!

Glosario pri la "kimono"

Furisode	>	"kimono" por yunini kun longa maniki
Geta	>	sandali ek ligno
Hakama	>	faldita redingoto, parto dil oficiala vestizuro virala
Haori	>	jako
Kosode	>	"kimono" kun plu kurta maniki
Obi	>	zono, sharpo
Tabi	>	kalzeti kun extraparto por la haluxo
Tomesode	>	"kimono" por mulieri mariajita
Yukata	>	lejera "kimono" ek kotono
Zori	>	eleganta sandali, quin mulieri portas kun le "kimono"

RECENTA DESKOVRI PRI LE MAYA

La civilizeso di la Maya en Mez-Amerika olim grande developesis e duris dum longa tempo. Semblas ke ante le Maya, kelke adweste, la Olmec-a populi existis e posible inventis ula kalendario e nombrala sistemo. Desfortunoze nia savo pri ta civilizuro esas ankore indijanta.

On kredas ke unesme le Maya en cirkum 2600 aK okupis la peninsulo Yuktan (nuntempe en Mexikia) ed extenseskis a Guatemala e Belize. Inter la yari 325 e 925 pK le Maya prosperas e dum ta klasika epoko li konstruktas grandega piramidi, skribas historio e dati per petro-skultado ed experte facas ceramikaji e texuri. Habila agrokultivo ed irigacado furnisas nutrajo a la populo. Tamen kande la Hispani arivas dum la dek-e-sisesma yarcento, la civilizo di le Maya grave langoras.

La kauzi di tala falo restas misterioza, quankam on tradukas multa petro-hieroglifi (glifi). Tamen recente nova glifi en Guatemala deskovresis che la situo "Dos Pilas", preske celita per la junglo. Sur eskalero ta glifi deskriptas periodo de sisadek yari di qua la historio esis til nun nekoncata.

Ja, on savis ke le Maya nultempe divenis nur un naciono, ma ta nova glifi naracas ke Dos Pilas esis militistal kampeyo en 629 pK e jacis ye cirkum 110 km sudweste del urbego Tikal. Ta kampeyo jacis an la rivero Pasion, lore importozza komerco-voyo por la transporto di la valorozza jado, obsidiano, plumi di la Quetzal-ucelo ed arjento veninta de la Karibeala* landi.

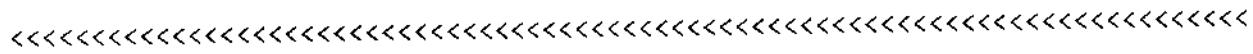
La rejo di Dos Pilas esis Balaj Chan K'awit, tre kombatema militisto qua restis fidela a sua fratulo, la regnanto di Tikal. Tamen ye cirkum 640 pK la urbego Calakmul (norde ye 100 km de Tikal e nuntempe en Mexikia) atakis e kaptis Dos Pilas. Balaj divenis "marioneto-rejo" e mustis chanjar loyaleso favore a Calakmul. Ta historiala intrikeso di la urbego Calakmul astonas l'etnologisti qui til nun, nultempe savis pri irga atako.

Balaj lore komencis milito durinta dum dek yari kontre Tikal. Fine ta urbego spoliesis e la fratulo di Balaj subisis sakrifiko en Dos Pilas. La glifi mencionas teroriganta ceni di sango e kranii dil viktimi e la vinko-danso dal konquestanti. Kun la helpo di Calakmul, Dos Pilas divenis tre potentra centro en la cirkumajo.

Fakte, Dos Pilas esis "piono" en plu granda disputo inter la urbegi Tikal e Calakmul. La premio devabus esar l'uniono di le omna Maya, ma tala afero nultempe eventis. Vice lo, militi duris, e Dos Pilas abandonesis en 760 pK. Meskina kombati dum la sequanta yarcenti plufestigis la kulturo e la nutrajo-produktado disruptesis. Nur ombro dil olima granda civilizuro renkontris l'arivo dal Hispani.

- R.A. STEVENSON.

(Segun la Revuo pri sciencala esploro De Vanderbilt)

KAD GERMANIA ESAS GERMANALA LANDO ?

Kustumale on konsideras ke Germania esas Germanala lando e mem la Germanala lando eminente, ja pro lua nomo. Ma se on bone pripensas la afero, Germania esas nur neprofunde Germanala, nome en sud- e west-Germania la lojantaro konsistas ek Kelti adoptinta Germanala idiomopro ke dina sociala strato di Germanala konquesteri koaktis li parolar lia idiomopro. Nord-Germania esas parte Kelta e parte Germanala, nur en la extrema nordo di la lando ol esas

LA MISTERIOZA STELO

